

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb: Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

SZJ - POBUDE S POSVETA ODLOČEVALCEM

1.10.2023

BIOGOSPODARSTVO - NUJA ALI TRŽNA PRILOŽNOST

Kako izkoristiti potencialne zelišč, sonaravno pridelave hrane in industrijske konoplje?

Dne 14. 9. 2023 je bil na Celjskem sejmu MOS izveden posvet na temo Biogospodarstvo - nuja ali poslovna priložnost. Potenciali zelišč, sonaravno pridelane hrane in industrijska konoplja Na njem so častni gostje med njimi tudi mag. Dejan Židan iz Ministrstva za gospodarstvo, šport in turizem ter Tanja Gorišek Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano ter ostali gostje in udeleženci iskali možnosti, kako bi na osnovi naravnih danosti, resursov in znanja, ki jih že imamo, čim hitreje ustvarjali nove priložnosti za čim hitrejši razvoj biogospodarstva. Le-to je eden izmed temeljev strategije trajnostnega razvoja, ki ga kot nujo narekuje tudi EU politika kot tudi spremenjene podnebne in gospodarske razmere. Na posvetu so bile dane številne pobude, ki so se zbirale tudi v času sejma. Ugotovili smo, da so potrebna nekatera zakonska dopolnila in izvedbeni ukrepi v strategiji gospodarskega razvoja in Skupne kmetijske politike, ki bodo najboljše izkoristili resurse, kjer ima naša država največ možnosti za razvoj: zeliščarstvo, pospeševanje lokalne prehranske varnosti, rokodelstvo, vzpodbujanje uporabe lokalne hrane izdelkov in storitev v javnem sektorju ter izkoristek naravnih virov kot je to pri lesarstvu, čebelarstvu in rokodelstvu, kjer aktivnosti v tej smeri že potekajo. Nujno bi bilo urediti statusa potenciala industrijske konoplje kot naravnega materiala. V preučitev odločevalcem so se izoblikovale pobude in konkretni predlogi, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

1. **Pobude za hitrejši razvoj krožnega bio gospodarstva in pospeševanja panog v praksi**
2. **Slovenija zeliščarska velesila**
 - **Pobuda za razvoj panoge zeliščarstva kot panoge v biogospodarstvu**
 - **vpis poklicev zeliščar in zeliščarskih izdelkov**
 - **ter novega poklica ambasador trajnosti - izdelovalec iz recikliranih materialov v rokodelske dejavnosti**
3. **Pobude za ukrepe »Od semena do krožnika« v javne zavode**
4. **Dan slovenske hrane – razširitev v teden slovenske hrane v teden slovenske hrane v vsakem mesecu v letu v jedilnikih javnih zavodov in ustanov**
5. **Zagotovitev prehranske varnosti - semena vključiti v državne rezerve**
6. **Kmetijstvo prihodnosti - ureditev statusa pametnih rastlinjakov sonaravne o pridelane hrane, označevanje in dopolnitev zakonodaje**
7. **Ureditve statusa industrijske konoplje**

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

Na posvetu so sodelovali častni gostje: **mag. Dejan Židan** z Ministrstva za gospodarstvo, šport in turizem, **Tanja Gorišek** z Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, **mag. Davor Vučovski** z Ekonomske fakultete v Ljubljani, **dr. Barbara Čeh** z Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, **Sanja Lončar** iz informacijskega središča zazdravje.net in društva Samooskrbni.net, **Bogdan Mak** s posestva Sončni raj in **Irena Rotar**, predsednica Združenja Ekoci.

Častni gostje in udeleženci ter somišljeniki Združenja Ekoci, gibanja Oskrbimo Slovenijo Štafeta semen, Ognjič, Zazdravje.net so ugotovili, da imamo že veliko znanja in sistemskih zakonov, vključno s Skupno kmetijsko politiko, nekatere dobre zakone, kot je na primer Zakon o rokodelstvu, na desetine dobrih rezultatov in izvedbenih projektov, vendar je **za dodaten preboj potrebno čimprej udejanjiti rešitve, predvidene in dorečene v dobro izvedenih projektih** ter krepiti lokalno gospodarstvo in kmetijstvo tudi z pozicioniranjem na mednarodni ravni. . Istočasno je potrebno s trajnostnimi pristopi ohraniti okolje. **Dogovorjeno je bilo, da bodo na posvetu podane pobude poslane odločevalcem v pomoč, kako implementirati aktivnosti za večjo učinkovitost in čim hitrejšo implementacijo biogospodarstva.**

Kljub temu, da v odgovorih posamezna ministrstva prelagajo odgovornost drugega na drugo, nevladniki ponovno poudarjamo da je kmetijstvo, gospodarstvo in izobraževanje močno povezano. Zato naprošamo ministrstva, da začnejo sodelovati s celostnim pristopom in poiščejo boljše rešitve tudi s predlaganimi pobudami. V njih smo navedli izboljšave, ki bi lahko pripomogle k večji kvaliteti življenja sedaj in v prihodnosti na področju povečanja samooskrbe, razvoja biogospodarstva, ohranjanja okolja in blagostanja v družbi.

Več info na povezavi: <https://ekoci.si/zadnje/sporocilo-za-javnost-posvet-bio-gospodarstvo>.

Celoten posnetek posveta pa je viden na povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=ZKKmFLxINjU>

PREDLOGI POBUD

I. POBUDE ZA HITREJŠI RAZVOJ BIOGOSPODARSTVA IN POSPEŠEVANJA PANOG V PRAKSI

CILJI

- **hitrejša implementacija znanja iz projektov v prakso z rezultati trajnostnih izdelkov in storitev za krepitev lokalne ekonomije in biogospodarstva**
- **vzpostavitev enotnega spletnega mesta z znanji in rezultati vseh projektov**
- **splošna javnost in posamezniki bi v praksi videli napredek države**

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

Predlagamo:

1. **da se na enotnem spletnem mestu objavijo vsi rezultati projektov po posameznih sektorjih in ministrstvih** kot so poročila oziroma povezave na že izvedene projekte po posameznih področjih, ker uporabnik ne najde znanj, ki bi jih lahko uporabil v praksi na različnih straneh izvedenih projektov v Sloveniji za posamezno področje. Za začetek MKGO IN MGSZ.
2. da se v razpisni dokumentaciji za različne projekte vključi, da so **cilji vsakega projekta kot rezultat tudi razviti izdelki ali storitve, ki vzpodbujajo trajnostni razvoj**, krepijo lokalno ekonomijo in so lahko vpete tudi v mednarodne povezave. Po končanem projektu je potrebno o rezultatih z dokazili poročati še 3 leta po končanem projektu.
3. **da se s pozitivno davčno politiko (znižanje davkov za 3,86%) vključi trajnostno poročanje gospodarskih družb**, ki bodo vzpodbujala lokalno ekonomijo, zmanjševala transportne poti in uporabljala naravne surovine za proizvodnjo brez odpadkov, kar na koncu življenjske dobe izdelka pomeni nič odpadkov.
4. **da Slovenija postane eko cona Evrope**. S tem bi se zagotovil strateški in izvedbeni okvir pozicioniranja Slovenije z višjo dodano vrednostjo v kmetijstvu in gospodarstvu. Dodatne argumente smo podali že v eni od prejšnjih pobud: <https://ekoci.si/pobude-in-predlogi/pobude-in-vprasanja-semenarski-center-ptuj-semena-slovenija-eko-cona-evrope/>
5. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj izvedbene ukrepe v Skupni kmetijski politiki nujno **upoštevata temelje zeleno modre infrastrukture**. Ugotavljamo pa, da se z različnimi ukrepi vzpodbujata nenaravne posege kot so samo naložbe v novo opremo in infrastrukturo, stroje za izdelke ponovne uporabe, za rabljene in popravljene izdelke pa ni odobrenih naložb prav tako niso financirane sonaravne rešitve . Mejice akumulacijska jezera išd.
6. V **javna naročila in v projekte je potrebno nujno prednostno uvrstiti izdelke iz slovenskega lesa** in naravnih surovin, izdelke, ki so narejeni v Sloveniji , izdelke ponovne uporabe popravljene izdelke, izdelke iz slovenskih surovin pred uvoženim, rokodelske izdelke in slovensko hrano, med, izdelke iz zelišč in naravnih materialov v poslovna in protokolarna darila..

Obrazložitev:

Ad1) Ugotavljamo, da je bilo v Sloveniji izvedeno že na desetine projektov z različnimi uporabnimi rezultati, vendar ti niso splošno znani in dostopni širši javnosti. Za njih se je porabilo nedefinirane količine denarja iz skupne blagajne proračuna. Zato se pogosto tematike razpisov ponavljajo in denar gre za odkrivanje že odkritega.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

Rezultate projektov je nemogoče najti, kar ima za posledico, da izvajamo nove raziskovalne projekte pri katerih sodelujejo strokovnjaki in različni sodelujoči deležniki v različnih projektih na podobno temo. V veliko projektih pridejo do podobnih rezultatov napisanih na drugačen način.

Izdelkov in storitev, ki so nastali iz rezultatov projektov po končanih razpisih ni na trgu, prav tako pa ni dostopno niti znanje razen za udeležence in izbrane ciljne skupine pa ni dostopno na enem spletnem mestu, ampak so razdrobljeni po posameznih spletnih straneh različnih projektov.

Ugotavljamo, da vsaka nova oblast spremeni grafično podobo spletnih mest, poveča ali zmanjša število ministrstev in s tem se zabriše preteklo delovanje rezultati javno financiranih projektov so razdrobljeni po posameznih projektih ki jih je zelo težko najti povprečnemu uporabniku in pot do željenih podatkov na spletnih straneh pa povprečen uporabnik sploh ne pride.

Ad2) Druga težava z razpisi je, da se **osredotočajo na raziskovanje in ugotavljanje, zelo redko pa imajo za rezultat konkretni razvoj izdelkov in storitev**. To je pogojeno tudi z razpisno dokumentacijo za nekatere projekte. Zato je potrebno v **projektih črtati določilo, da po končanem projektu ne sme biti trženja izdelkov, saj je cilj znanje implementirati v prakso** - v izdelek in storitev v lokalnih in mednarodnih tokovih. Po navadi so ugotovljeni pomembni rezultati vendar izdelkov in storitev iz tega področja malo po končanem projektu ni na trgu, kar je velikokrat pogojeno tudi v razpisni dokumentaciji **(da več let po končanem projektu ne sme biti na trgu proizvoda ali storitve, do takrat pa mine zagnanost in znanje se porazgubi)**.

Ad3) Kot nam je znano, je v pripravi dokument o zavezi velikih družb o trajnostnem poročanju – menimo, da poročanje velikih gospodarskih družb ne bo dovolj, bo le še en dokument. **Za krogotok izdelkov in storitev je potrebno vključiti davčne olajšave z davčno olajšave vseh izdelkov in storitev**, ki jih lahko dokažejo z uporabo EAN kode 3,86 % ali s preprostim zaupanjem, za kar si bodo prizadevali vsi deležniki.

Povzetek: Predlagamo da MKGP in MGŠT najprej na svojih straneh vzpostavita enotno platformo, kjer bodo objavljeni vse raziskave oz. rezultati projektov, k ki bo bile narejene preko državnih razpisov in tako omogočita celovito bazo znanja, kasneje pa naj se dobra praksa razširi še na ostala ministrstva. MGŠT pa naj v prakso uvede še ostale predlagane predloge.

II. SLOVENIJA ZELIŠČARSKA VELESILA

- **POBUDA ZA RAZVOJ PANOGE BIOGOSPODARSTVA**
- **VPIS POKLICEV ZELIŠČAR IN NOVEGA POKLICA AMBASADOR TRAJNOSTI V ROKODELSKE DEJAVNOSTI**

CILJI:

- **Izkoristiti potenciale narave, primerne za gojitev zelišč; azvoj dodatne dejavnosti na manjših kmetijah**
- **Nadgradnja nesnovne dediščine naših prednikov z vpisom zeliščarja v rokodelske dejavnosti**
- **Dvig odstotka vključenih ljudi v rokodelske panogo**
- **Zeliščarski krožek v vsako šolo – vzpodbuditi mladih za interes za zelišča, naravne materiale in trajnostni razvoj ter rokodelstvo ter inovativne pristope**
- **Ambasador trajnosti vpis rokodelskih dejavnosti - izdelava iz ponovne rabe izdelkov in recikliranih materialov - popravilo izdelkov in naprav - nova panoga v razvoju biogospodarstva**

OBRAZLOŽITEV: Veseli smo, da je sprejet Zakon o ohranjanju in razvoja rokodelstva:

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-2479/zakon-o-ohranjanju-in-razvoju-rokodelstva-zorr> ter do so dobro začrtani okvirji te dejavnosti: https://cpi.si/wp-content/uploads/2022/01/CPI_DomacalnUmetnostnaObrt_Splet.pdf.

Menimo, pa **da je potreben dodaten vpis poklica zeliščarja ali drug primerne izraz za izdelovalca izdelkov iz zelišč, vejic, odpadkov rastlin**. Le kdo ne pozna dišečih blazinic obvezilni rastlin, suhih šopkov šopkov rastlin, spominkov, os vezilcev iz zelišč, katerih izdelovanje se tradicionalno prenaša iz roda v roda postaja v času, ko si želijo ljudje čimbolj k naravi čedalje bolj pomembno

Pridelava in uporaba zelišč je sicer že opredeljena v ostali zakonodaji , kot pa je nam znano pa poklic zeliščarja razen za osnovno dejavnost pridelave v nadaljevanje izdelkov ni klasificiran in ni opredeljen v drugi zakonodaji.

a) Vsi osvojevalci novega sveta so vedno domov prinesli drage kamne, zelišča, čaje, začimbe.. Zakaj ne bi čudovite naravne danosti in izvrstno kvaliteto slovenskih zelišč, ki rastejo vsepovsod po naši Sloveniji, gojili tudi mi in ustvarili novo panogo in nadgradili znanja naših prednikov? Na vprašanje na posvetu mag. Dejanu Židanu, kje se konča zeliščarstvo kot kmetijska dejavnost in kje se začnejo razvijati ostali potenciali gospodarstva na tem področju (predelava, izdelki, mnogotera

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

uporaba iz odpadkov zelišč...) je bilo obrazloženo, da se kmetijstvo konča, ko se zapusti kmetijska pridelava. Ugotavljamo, da so zelišča del tradicije vseh preteklih rodov na našem ozemlju v različnih oblikah. Zelišča vrhunske kvalitete nam rastejo tudi v naravi. V zadnjem času se je razvilo veliko zeliščarskih kmetij. Zelo velik interes je za pridelavo zelišč na manjših kmetijah ter pri mlajših ljudeh, tudi v nekaterih šolah že imajo zeliščarske krožke.

Zato je nujno potrebno nadgraditi zeliščarsko panogo v inovativen razvoj krožnega biogospodarstva s celostnim pristopom, ki bo pospeševal tako biotsko pestrost, tako povečanje porabe zelišč in izdelkov na domačem trgu, vključenost izdelkov in storitev v proces poslovnih daril, izobraževanja in ostalih dejavnosti. Predlagamo, da se slovenska zelišča povzdignejo na mednarodno raven S pravim poimenovanjem za vrhunska slovenska zelišča bi bilo potrebno to nadgraditi **na mednarodni ravni** s strani politike, npr **Slovenija - Eko cona Evrope, Slovenska zelišča, I feel Slovenia herb** ipd.

Nujno bi bilo potrebno **povečati uporabo zelišč v javnih za v sklopu javnih naročil**.

Ugotavljamo, da so slovenski ljudje iznašli veliko načinov uporabe zelišč z dodano vrednostjo, vendar v jedilnikih javnih zavodov ni vključena kar bi razvoj panoge še bolj pospešil.

Na posvetu je bila podana tudi pobuda, da se Zeliščarski krožek vključi v izobraževalni program v osnovne šole, kar bi vzpodbudilo mlade k večji angažiranosti na tem področju. Članek **Zeliščarski krožek v vsako šolo** je bilo objavljen tudi v Reviji Jana in Svet 24 ur ter medijih in na spletni strani: <https://ekoci.si/zadnje/zeliscarski-krozek-v-vsako-solo/>

PREDLOGI:

Predlagamo, da se preučijo naslednje **uvedbe novih dveh poklicev v okviru Zakona o ohranjanju in razvoja rokodelstva oz, o izvedbenih dokumentih, ki podpirajo ta sistemski zakon** : <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-2479/zakon-o-ohranjanju-in-razvoju-rokodelstva-zorr> **poklica v Zakon o rokodelstvu**, ki bi bistveno pripomogle k rasti panoge rokodelstva, oživljanju podeželja in vzpodbudilo lokalno ekonomijo.

1. Da se na seznam rokodelstva uvrstijo izdelki in storitve s področja zeliščarstva in naravnih materialov. Zeliščarstvo je vpisano tudi v nesovno kulturno dediščino, <http://www.nesovnadediscina.si/sl/aktivnosti-koordinatorja/nov-vpis-v-register-3>, zato je prav, da se temu ustrezno uvrsti tudi poklic zeliščarja oz. NPK pridobljenih znanj iz področja zelišč in prenosa znanj iz roda v rod v rokodelske dejavnosti kot so inovativni ročni izdelki, kot npr. spominki.

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

2. **Da se na seznam izdelkov in storitev uvedejo izdelki in storitve iz recikliranih materialov, plastike, stekla, tekstila, kamna, železa...**
3. **Da se v javnih naročilih uvede pozitivna diskriminacija za te izdelke, saj bi vzpodbudili lokalno ekonomijo in se bo zmanjšal ogljični odtis.**
4. **Da se tematike rokodelstva vključijo v program izobraževanja že v osnovni šoli z zeliščarskimi krožki, ter se podprejo tudi z vzpodbudami, štipendiranjem vajeniškega sistema ter se uvede NPK (nacionalna poklicna klasifikacij),** ki bi omogočala vstop na področje trga dela na tem področju. Prekvalifikacija delovnih mest je pomembna npr. stečaj Steklarne Rogaška Slatina, ko je 120 ljudi ostalo brez službe, mnogi izmed pa imajo izreden potencial, da bi s svojim znanjem in spretnostmi lahko ustvarjali na področju rokodelstva.

ZAKAJ JE POTREBEN VPIS IZDELKOV IN ZELIŠČ IN IZDELKOV IZ TRAJNOSTNIH MATERIALOV V ROKODELSKE DEJAVNOSTI?

V naši deželi, odkar pomni rod, so zelišča in naravni material sestavni del podeželja tradicionalnih obredov in življenja, pomoč v še tako hudih časih, del biotske pestrosti. Sobivanje z naravo in spoštovana raba teh izdelkov je v biti slovenskega naroda, ki zna iz naravnih materialov marsikaj naredi ti zato je prav, da dobijo **ZELIŠČARJI** mesto v vpisu rokodelskih dejavnosti

Svet in Slovenija se soočamo z veliko odpadki. K sreči imamo v Sloveniji veliko ljudi, ki znajo pokvarjene, poškodovane izdelke popraviti, obnoviti, dodelati in bi jih bilo dobro opredeliti in vzpodbuditi.. V Avstriji so npr namenili več kot 1 milj. sredstev da subvencionirajo z boni popravilo pokvarjenih strojev in naprav ljudem, ki namesto da bi kupili nove dajo popraviti stare. Marsikdo pa zna iz tega narediti kaj novega in ne gre za klasičnega serviserja. Na tak način se zmanjšujejo odpadki in razvija inovativnost zato predlagamo poklic **AMBASADOR TRAJNOSTI**.

Nekateri tovrstni poklici so zajeti na seznamu rokodelskih dejavnosti, drugi ne. Ker so se materiali spreminjali, enako pa so se dopolnjevale neizmerne ideje naših ljudi, kaj se da iz recikliranih materialov narediti (npr pohištvo iz palet, nakit iz plastike, pralni stroj, izdelan iz kolesa iz ležajev ter bobna pralnega stroja na nožni pogon ...) predlagamo, za vse te dejavnosti, ki podaljšujejo življenje izdelkov iz naravnih in tudi umetnih materialov, enoten naziv. **V sodoben način je vpetih tudi veliko mladih ljudi in menimo, da bi z ustreznim nazivom še okrepili te vrste.**

Prav tako bi z vključitvijo »zeliščarjev« v rokodelsko panogo le to močno okrepili, saj je to že dokaj razvita panoga, bi jo pa z ustreznim modernim nazivom, ki opredeljuje sedanje in bodoči razvoj panoge, naziv naredil privlačnejšo zato predlagamo vpis v rokodelske dejavnosti -morda še razmislek -morda bi celo lahko zeliščar in izdelovalec stvari iz naravnih in recikliranih materialov imela enoten naziv -ambasador trajnosti.

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb: Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

PREDLAGAMO VPIS NOVE DEJAVNOSTI AMBASADOR TRAJNOSTI V SEZNAM ROKODELSKIH DEJAVNOSTI

Poslanstvo: iz naravnih ali recikliranih materialov ustvarjati (in popravljati) rokodelske izdelke in storitve z dodano vrednostjo s ciljem omogočanja biogospodarstva.

Predlagamo, da se:

- **zeliščar, nabiralec, reciklator ali ambasador trajnosti** vnese v klasifikacijo rokodelskih dejavnosti, ter navede aktivnosti, da bi se javnosti kar najbolj približalo, kaj ti ljudje delajo)
- **morda bi tovrstno dejavnost v sedanjem opis klasifikacije najbolje bila zavedena pod kategorijo ki opsuje- oblikovalec cvetličnih vezav in dekoracij** (kar pa je preozek opis za zeliščarsko dejavnost in jo ne opredeljuje posebej).

Predlagamo tudi vpis dodatka k naboru rokodelskih izdelkov, ki nastajajo v teh procesih:

- Izdelki, ustvarjeni iz rastlinskega materiala (zelišča, suhe rastline, rože, listi, veje, storži...) za namen wellnessa, dekoracij ali uporabe v osebne in kozmetične in darilne namene, spominki (potpuriji, dišave v prostoru, mila, ročno izdelani kozmetični izdelki, kopalne soli, zeliščne soli, mešanice zelišč, sveče iz medenega voska...)
- Izdelki iz recikliranih materialov in ponovne rabe izdelkov – iz plastike, lesa, kamnov, rabljenih predmetov iz tekstila, plastike in ostalih materialov
- Sveče - spominki iz naravnih materialov, ekološki čebelji vosek

Povzetek: Zato predlagamo, da Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport kot predlagatelj zakona o Ohranjanju in razvoju rokodelstva preuči podane pobude in poskrbi za izvedbo aktivnosti, da se vpis zeliščar in vpis reciklator iz naravnih in trajnostnih materialov ali ambasador trajnosti vpiše v seznam rokodelskih dejavnosti ter predlaga Ministrstvu za šolstvo za vključitev v izobraževane programe navede predloge.

Ministrstvo o za kmetijstvo gozdarstvo prehrano pa naprošamo, da izvede ukrepe za povečanje pridelave zelišč na manjših kmetijah in vzpodbudi pristojna Ministrstva, da bodo uvrstila zeliščarstvo v izobraževalne programe.

Gospodarsko zbornico Slovenije naprošamo, da izvede postopke za vpis v klasifikacijo dejavnosti predlagana nova da poklica zeliščar in ambasador trajnosti.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

III. POBUDA ZA UKREP OD SEMENA DO KROŽNIKA – V JAVNE ZAVODE

CILJI:

- **Okrepiti moč slovenske prehranske varnosti in lokalno samooskrbe z ukrepom uvedbe pozitivne diskriminacije lokalnih ponudnikov pri nabavi v javna naročila**
- **vzpodbuditi kmetijstvo in lokalno ekonomijo preko javnih institucij in procesa izobraževanja ter javnih naročil**
- **uvrstitev sonaravno, lokalno pridelane hrane, medu, zelišč, stročnic slovenskega porekla v redne jedilnike javnih zavodov in poslovnih ter protokolarnih daril**

Obrazložitev: Predlagamo, da Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ponovno preuči pobude, **ki izvirajo iz problematike na terenu in so napisani s strani poznavalcev področja**. Na to temo smo predlagatelji še podali pobude v preučitev kjer pišemo o tem kaj bi bilo potrebno izboljšati in ugotavljamo, **kaj v praksi ne deluje. Zato podajamo dodatne argumente in prosimo Mkgp za konkretne odgovore kaj bodo spremenili glede na navedena dejstva in pričakujemo dopolnitev odgovora ki so nam ga že podali in je objavljen na povezavi:**

PREDLOGI REŠITEV:

1. **Podajamo pobudo MKGP IN MGŠT da poda Strateškemu svetu za prehrano, da se uvrsti slovenska prehrana in izdelki iz zelišč in stročnic s pozitivno diskriminacijo lokalnih izdelkov pri nabavi v javna naročila, ne glede na nabavno ceno. Ugotavljamo namreč, da dosedanja zakonodaja na tem področju ni dovolj učinkovita.**
2. **Kje dobiti dodaten denar za slovenska ekološka živila? Predlagamo, da je lahko eden izmed ukrepov tudi ta, da se iz slovenskega javnega naročanja izvzamejo živila kot npr. kava, kjer je znesek javnih naročil več milijonski, ta denar pa se porazdeli med višjo ceno obrokov, kavo pa si naj javni zavodi krijejo sami ali iz reprezentance.**
3. **Upravljalci naročil naj bodo fleksibilni. Običajno samo skopirajo tabele iz prejšnjih let in podajo zahteve za ponudbe, čeprav nekaterih izdelkov ni več v asortimanu na slovenskem trgu Vključijo naj se slovenski namazi, namazi iz zelišč, domači fižol, skut, krompirjevi**

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

in zelenjavni zrezki ipd. s točkovanjem, ki bo prednostno omogočal nabavo čim bližje dostave kraju porabe-lokalno.

4. Po vzoru nekaterih sosednjih držav **naj MKGP razmisli o implementaciji, da bi lahko razdelili subvencije kmetom in jih razširili med zadruge**, ki ohranjajo socialno in ekonomsko varnost kmetom, ter spodbujali pridelovanje ter dobavljali slovensko hrano za šole vrtce bolnice in javne ustanove in z delom subvencij pozitivno stimulirali končne porabnike. S tem, ko bodo zdravo jedli otroci bomo privzgojili nove okuse, z vzgojo otrok pa vzpodbudili potrošnjo hrane tudi v gospodinjstvih.

Obrazložitev:

Predstavniki vrtca predlagajo, da se v ZJN-3 (73. člen, 5. odstavek) uvede sprememba glede najvišjega deleža nabave živil po načelu kratkih verig. Želimo si, da se dovoli in omogoči naročanje živil po izločenih sklopih v večji vrednosti, kot trenutno narekuje zakon. **Največja dovoljena vrednost se naj dvigne z sedanjih 20% na 40% vrednosti vseh nabavljenih živil.** Ob tem se moramo zavedati, da nam 6. člen Uredbe o zelenem javnem naročanju narekuje naročati živila, ki so opremljena z določenimi certifikati iz shem kakovosti (po 69. členu Zakona o kmetijstvu) količinsko minimalno 20% in najmanj 15% ekoloških živil od vseh nabavljenih živil. Izvajanje te uredbe se po slovenskih vrtcih s strani inšpekcije že preverja. **Tako moramo organizatorji prehrane v prvi vrsti poskrbeti, da vključimo na jedilnik zadostno količino živil s shemami kakovosti in ekološko pridelanih živil, pa tudi če ta niso po načelu kratkih verig.** Živil, ki bi zadostili tem kriterijem, pa v lokalnem okolju ni ravno na pretek. Zavedamo se, da s to potezo država želi prisiliti kmete, da bi se jih več odločalo za pridobitev certifikatov kakovosti. Javnim zavodom pa s tem delajo »medvedjo uslugo«.

Prav tako je potrebno v javna naročila dodati tudi možnost nabave sušenih, in več zamrznjenjih, vloženih in liofiliziranih živil, ki bodo zaradi podnebnih sprememb postala nujna za zagotavljanje celostne prehrane. Ugotavljamo, da je trend zmanjševanje uživanja mesa zaradi okoljskega odtisa, vendar pa po drugi strani nadomestke mesa, kot so soja in druge stročnice, uvažamo z drugega konca sveta.

Prav tako je pri področju **uvoza čajev in sokov ter sadja. Slovenija z nekaterimi pridelki ne bo nikdar samooskrbna, vendar pa imamo izvrstne možnosti na področju zelišč ter sonaravno pridelane hrane in stročnic, da postanemo samooskrbni na teh področjih in da tukaj razvijamo verigo izdelkov od semena do krožnika.**

Dosedanji način javnega **naročanje ne vzpodbuja dovolj porabe šolske prehrane.** Po vzoru iz tujine bi lahko razdeli subvencije ne samo kmetom, ampak tudi zadrugam, ki bodo dobavljale slovensko hrano v javne zavode. Z delom subvencij pa bil **lahko pozitivno stimulirali končne porabnike.**

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

S tem, ko bodo zdravo jedli otroci, bomo privzgojili nove okuse, preko otrok pa vzpodbudili potrošnjo tovrstne hrane tudi doma. Priložnost so zelišča, saj imamo izredno kvaliteto zelišč in čajev, iz katerih se da narediti izvrstna kulinarika, tako da svetujemo vzpodbude predvsem na tem področju. Ugotavljamo, da je trend zmanjševanje mesa plod tujega trenda, na drugi strani pa nadomestek mesa v skladu s trendom, kot se soja in stročnice uvažajo iz drugega konca sveta, kljub temu, da imamo ajdo in proso, stročnice, fižol, grah, sojo gojimo tudi pri nas. Prav tako je področju uvoza čajev in sokov ter sadja. Vemo, da Slovenija z nekaterimi trendovskimi pridelki ne bo nikdar samooskrbna vendar imamo izvrstne možnosti, kot je področje zelišč, sonaravno pridelane hrane in stročnic, da postanemo samooskrbni in da razvijamo verigo izdelkov od semena do krožnika. Dosedanji način javnega naročanje ne vzpodbuja dovolj porabe lokalne hrane.

Povzetek. MKGP naj nadgradi izvedene ukrepe dosedanje zakonodaje, ki bodo delovali v praksi in bodo vzpodbujali prednostno obravnavo živil slovenske lokalne pridelave javnih naročjih kot je opisano v predlogih. Odgovor z zvezi s tem nam je bil sicer ki je bil poslan dne 18.9 <https://ekoci.si/zadnje/odgovor-mkqp-na-poslane-pobude-za-cimprejsnje-in-ucikovite-resite-nastanitve-prizadetim-prebivalcem-rs-in-predlog-preventivnih-aktivnosti-za-prihodnje-nepredvidene-dogodke/>. Prosimo za dopolnitev odgovora.

MGŠT naj podpre predloge in na takšen način vzpodbudi agroživilsko in turistično panogo ter razvoj rokodelstva ter oživi kroženje finančnih tokov na notranjem trgu in na tak način implementira smeri razvoja biogospodarstva.

III. DAN SLOVENSKE HRANE – RAZŠIRITEV V TEDEN SLOVENSKE HRANE V VSAKEM TEDNU V MESECU V JAVNIH ZAVODIH IN USTANOVAH

Predlagamo, **da se razširi dan slovenske hrane**, ki ga je pred leti predlagala Čebelarska zveza Slovenije razširi - **na vsak mesec en teden obveznega jedilnika v javnih ustanovah, šolah, vrtcih bolnicah, DSO** izključno s slovensko hrano v javne zavode in ustanove.

Vsak mesec bi tudi permanentno potekale aktivnosti, ki bi promovirale slovensko hrano - predvsem njene prednosti in bodo imele širši vpliv za nadaljnje aktivnosti kot npr.:

- a) **večje ozaveščanje izvajalcev javne prehrane** npr. s tekmovanji, nagrajevanjem, pozitivnim pristopom,

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

- b) **večje ozaveščanje potrošnikov** - ne samo preko marketinških pristopov in reklam, ampak tudi z več promocijami na vseslovenskih tekmovanjih in prikazih
- c) **izvede se več javnih prireditve in tekmovanj izvajalcev javne prehrane** v sklopu slovenskih sejmov – predvsem Celjskega, ki si prizadeva za ozaveščanje kupcev in drugih kulinarčnih prireditev po Sloveniji,
- d) **da se v učni načrt vključi izobraževanja od semena do krožnika vključno s šolskimi vrtovi, zeliščarskimi krožki in veščinami za preživetje,**
- e) MKGP in MGŠT organizira več Simpozijev za izvajalce in naročevalce ter turistične delavce ter več tekmovanj učencev v pripravi javne prehrane na mestih, kjer so dostopni tudi širši javnosti. Npr. projekt Kuhna pa to, kje sodelujejo osnovnošolci: <https://www.kuhnapato.si/>.
- f) da se v izobraževalni program vključijo veščine za preživetje, kar naj predlaga MKGP in MGŠT, vključno z znanji, kako si pridelati hrano; kako uporabljati rokodelske spretnosti in kako preživeti v naravi,
- g) vključiti v učni načrt tudi kako vzgojiti in uporabljati zelišča - bodisi v redni kurikulum ali kot zeliščarski krožek,
- h) prizadevati si, da ima vsaka šola učni zelenjavni in zeliščni vrt,
- i) vključiti zeliščni čaj v projekt Tradicionalni slovenski zajtrk - Dan slovenske hrane, Več v dokumentu na naslovu: [Navodila-za-izvedbo-projekta-tradicionalni-slovenski-zajtrk-2022/](https://www.ekoci.si/zadnje/navdihujoce-zgodbe-sodelujocih-v-oskrbimo-slovenijo-stafeta-semen/).
- j) Predlagamo, da na dan slovenske hrane MKGP nadomesti stroške za nabavo slovenske hrane z nabavo semen, ki jih bodo učenci posejali v lončke, visoke grede, šolske gredice ali posejali semenske kroglice na javne površine. S tem se jih nauči, da spoznajo, od kod sploh zraste hrana in jih s tem naučimo znanj za življenje. Učinki vse slovenskega gibanja za samooskrbo in ohranjanje semen Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen so navdihujoči. Nekaj utrinkov v vzpodbudo: <https://ekoci.si/zadnje/navdihujoce-zgodbe-sodelujocih-v-oskrbimo-slovenijo-stafeta-semen/>.

Povzetek: **MKGP naprošamo, za odgovor kako bodo predlagane ukrepe implementirati v prakso, Čebelarsko zvezo Slovenije naprošamo, da podpre predlagane ukrepe.**

V. ZAGOTOVITEV PREHRANSKE VARNOSTI - SEMENA VKLJUČITI V DRŽAVNE REZERVE

1. **Predlagamo, da se v državne rezerve vključi vsaj 20 semen osnovnih živil in poljščin za osnovo preskrbo prebivalstva. Sklep o vključitvi semen je bil sicer na vladi že sprejet, vendar iz nam znanih podatkov ni v državnih rezervah še niti enega slovenskega semena.** Prosimo za dodatno pojasnilo. Odgovor MKGP, ki nam je bil poslan na poslano pobudo dne 18.9.2023: <https://ekoci.si/zadnje/odgovor-mkgp-na-poslane-pobude-za-cimprejsnje-in-ucikovite->

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

[resite-nastanitve-prizadetim-prebivalcem-rs-in-predlog-preventivnih-aktivnosti-za-prihodnje-nepredvidene-dogodke/](#), ki smo ga prejeli iz MKGP, da smo s semeni preskrbljeni na osnovi EU

trga ni zadovoljiv, ki preferira dejstva, da smo lahko preskrbljeni z semeni iz skupnega EU trga. Zato prosimo za dopolnitev odgovora, zakaj MKGP ne podpira slovenskega semena v državnih rezervah, vzpodbudi kmete, da bi sejali slovenska semena ter pospeši aktivnosti, da bi iz bogate zbirke slovenske genske banke (več kot 5400 semen) bilo več požlahtnjenih in na trgu. Ali Strokovnjaki ne poznajo pomena prilagoditev semen na lokalno okolje? Ali je mogoče računati delovanje skupnega EU trga na področju semen v primeru pomanjkanja in zaradi podnebni sprememb?

2. Prosimo za MKGP pojasnilo, kako bo v SKP urejo področje, **da bodo kmetje sejali več slovenskih semen, da bodo kmetijski svetovalci in agronomi namesto semen tujih semenarskih hiš predlagali kmetovalcem, sejanje slovenskih semen**, kako do vzpodbujanja kmetijskih zadrug, da bodo prvenstveno ponujale tudi semena slovenskih semen in ne tujih kot je sedaj navada, ko celo Kis napiše v priporočeno listo semen za tekoče leto semena tujih korporacij. Prav tako ne moremo pričakovati delovati sistem delovanja trga, saj so na nasprotni strani ponudniki največji ponudniki semen svetovnih korporacij, ki razpolagajo z ogromnimi finančnimi sredstvi. Kako bo vključeno semenarstvo v proces izobraževanj na kmetijskih in biotehničnih šolah in koliko več kot sedaj). Letos je bilo npr. v Kmetijskih zadrugah na razpolago le 3 vrste slovenskega krompirja v minimalnih količinah, čeprav je požlahtnjenih 17 sort slovenskega krompirja. Vrata bivše Semenarne Kalia se zapirajo v mnogih krajih, **kje bo sploh mogoče še kupiti slovenska semena** in se vzpostavi novo centralno povezovanje deležnikov, ki jo vzpodbuja država. Semena so del kulturne in narodne dediščine, mar ne? Kdo bo prevzel odgovornost, da bomo v prihodnje izgubili že tistih nekaj slovenskih semen in naše dediščine ki jih nimajo niti več 20 odstotkov?
3. V odgovoru ste navedli, da se sedaj žlahtni 30 sort semena na Ptuju, **sprašujemo vas, koliko vrst semen lahko pričakujemo bo na voljo na slovenskem trgu v naslednjih petih letih?** Koliko semen iz bogate genske banke semen, ki čakajo na žlahtnite v genski banki Slovenije - več kot 5000 kozarčkov - lahko pričakujemo, da bo požlahtnjenih Ali boste strategijo od semena do krožnika vpeljali v vse deležnike gospodarstva, v javne šole in ustanove in kako in kakšne bodo celostne (ne samo projektne) vzpodbude za oživitev agroživilske panoge v Sloveniji, ki je že skoraj v celoti ugasnila? Prav tako ponovno apeliramo na odločevalce, da se iz nedavnih ujm kaj naučimo -kako so bili npr prebivalci Koroške odvisni od humanitarne pomoči zaradi pretrganih transportnih poti in ponovno predlagamo vse odločevalce da vzpodbudijo izmenjavalnico rane in dobrin lokalna tržnico lokalno pridelane hrane pred gasilskimi domov, -ki sicer spada pod Civilno zaščito vendar za Državne rezerve pa je zadolženo MGŠT IN MKGP. Iz izkušenj vemo, da je boljše vzpodbude ustvarimo v lokalnem področjih prej kot jih potrebujemo. Tako npr imamo lahko prime r, ki se je pojavil na terenu- lokalni pridelovalci jajc, mleka in ipd niso mogli zaradi pretrganih poti

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

odpeljati pridelkov izven regije, vsak prebivalec ne more ne kmetijo v kolikor pa bi bila lokalna tržnica vsako soboto pred gasilskim domov ki jih imamo skoraj 1500 v Sloveniji pa bi ljudje vedeli kje dobiti hrano tudi v času izrednih razmer. S tem bi MKGP vzpodbujalo tudi lokalne pridelovalce in slovensko samooskrbo [POBUDA – IZMENJEVALNICA LOKALNE HRANE V GASILSKIH DOMOVIH | Ekoci-Eko civilna iniciativa Slovenije-](#)

Povzetek: MKGP naprošamo ta dopolnitev odgovora na dopis in izvedbene ukrepe ki bodo odgovarjali na zgornje izzive. Prosimo, da opišite v odgovoru nadgradnjo vaših ukrepov v izboljšanje stanja, ki ste ga navedli v odgovorov letu 2022: <https://ekoci.si/zadnje/odgovor-ministrstva-na-podane-pobude-glede-prehranske-varnosti/>

MGŠT IN MKGP naprošamo, da uvrstita vsaj 20 semen slovenskega porekla v osnovna živila. In zagotovijo dovolj hrane in hrane za živali za čas nepredvidenih izrednih razmer v državnih rezervah in vzpostavijo vzpodbud lokalne samooskrbe za čas izrednih razmer.

Čebelarstvo Slovenije naprošamo, da podpre predlagane ukrepe.

VI. KMETIJSTVO PRIHODNOSTI - UREDITEV STATUSA PAMETNIH RASTLINJAKOV, SONARAVNO PRIDELAVE HRANE, OZNAČEVANJE IN DOPOLNITEV ZAKONODAJE

- Implementacija naprednih znanj v prakso** Predlagamo, da MKGP čimprej uvrsti napredna sodobna znanja tudi v izvedbene aktivnosti v svoje dejavnosti, ki temeljijo na **sonaravnih rešitvah: ekomeridiacije, zeleno modra infrastruktura** ipd. Linki in povezave, do Evropske zakonodaje, ki to opredeljujejo so navedene na linku: <https://ekoci.si/zadnje/sporocilo-za-javnost-pobude-za-izboljsave-predstavljenega-dpn-savinjska-dolina-suhi-ali-mokri-zadrzevalniki/>
- Dodatna označba načina pridelave hrane na trgovskih policah.** Ugotavljamo, da je trenutno kupec zaveden pri primerjanju cen na prodajnih policah, saj na izdelkih ni naveden način pridelave, razen za ekološka živila. **Potrebna je jasna označitev za kakšen način pridelave gre - ali je bil način pridelave v zemlji ali gre za hidroponiko, akvaponiko, airponiko ali celo kmalu laboratorijsko pridelavo, saj se te cene trenutno primerjajo z sonaravno pridelavo, ki razen ekološkega ni označena.** V kolikor si prizadevamo za trajnostne pristope je potrebno vzpodbudi pridelavo po načinu ohranitvenega kmetijstva kot ekološkega kmetovanja, biodinamike, permakulture in druge načine sonaravne pridelave pridelave. Pošteno bi bilo, da kupec točno ve, kako je bilo živilo pridelano, da se bo lahko odločil o poštenu ceni in poštemem nakupu, da ve kaj je. Več o tem na povezavi: <https://www.zazdravje.net/zdrava-hrana/zahtevamo-da-vemo-kaj-jemo/>
Prosimo za odgovor, kako boste to zagotovili oz. vzpodbudili, saj vemo, da je to izven

obstojećih shem certificiranja? Ali boste na EU ravni predlagali spremembe, ali boste vzpodbujali spremembe na domačem trgu in uvedli sistem, kako pošteno dodatno označevanje način pridelave?

3. Ugotavljamo, da je zaradi podnebnih sprememb nujna pridelava hrane tudi v rastlinjakih, vendar sedanja zakonodaja ne vzpodbuja pridelave hrane v zemlji **v pametnih rastlinjakih**.
4. Potrebujemo izvedbeni ukrep, da se sofinancira tudi uvedba PAMETNIH RASTLINJAKOV - uvedbo visokotehnoloških rastlinjakov, s katerimi bomo v prihodnjih letih lahko ostajali konkurenčni na trgu zelenjadarstva in tudi zeliščarstva.
5. Sodobni visokotehnološki razviti rastlinjaki poustvarjajo idealne rastne pogoje za rastline, ne glede na zunanje vremenske razmere. S posameznimi unikatnimi sistemi večkrat ponovno uporabimo vodo - tako za zalivanje kot za ogrevanje tal. Tehnologija osvetlitve in 100% zatemnitve kaže izjemne rezultate tako v količini kot tudi kakovosti pridelka. Na eni strani (dosedanja zakonodaja omogoča premajhen prag sofinanciranja).
6. Na drugi strani pa prosimo MKGP, da v svoje ukrepe uvrsti tudi sonaravne ukrepe, ki pomagajo **blažiti posledice podnebnih sprememb: vkopani rastlinjaki (walipiniji), izgradnjo akumulacijskih jezer na bregovih na lastnikih zemljišč za samooskrbo in ne povezanih v namakalni sistem**, ponovno zasaditve mejic, močvirij, razlivalnih površin, za kar je potrebno narediti drastičen poseg v Agencijo za nadzor kmetijskih trgov, ki takšne ukrepe s svojim nadzorom preprečuje (iz subvencij se odšteje površina, ki je namenjena mejici na polju..) Prosimo za odgovor, kakšni ukrepi so predvideni v smeri zagotavljanja **sistemskih sonaravnih rešitev ukrepov proti blaženju** za posledicami podnebnih sprememb in ne samo projektne ukrepe.

POVZETEK: MKGP naprošamo za odgovor in vključitev predlaganih rešitve v sistemske izvedbene dokumente in ne samo v razpise, ki ne rešujejo celostnih rešitev.

VI. UREDITEV STATUSA INDUSTRIJSKE KONOPLJE

CILJI:

- Ureditev statusa industrijske konoplje kot jo imajo sosednje države, Romunija in Francija
- Ureditev statusa industrijske konoplje v prehranske in neprehranske namene
- Izkoristiti potencialne industrijske konoplje za razvoj trajnostnih izdelkov na področju prehrane, gradbeništva tekstila, bioplastike v krožnem biogospodarstvu
- da se sprejme interventni zakon o uporabi industrijske konoplje kot fitoremediacijski rastlini.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055

Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

Obrazložitev:

1. Pridelovalci trg in splošna javnost si že več let prizadevajo razumeti zakaj Slovenija ne uredi statusa konoplje. S tem je prikrajšano tako kmetijstvo kot gospodarstvo zanemarjeni so učinki trajnostnih potencialov industrijske konoplje, ki bi lahko nadomestila umetne materiale. Zakonodaja, ki temelji napačnem prevodu iz preteklosti ter nekateri posamezniki v državne aparatu močno omejujejo ureditev status konoplje. Prehiteva nas veliko držav kot so Francija, Romunija Srbija, češka, naši pridelovalci ne morejo biti niti parterji v nekaterih projektih

Pa še primer iz prakse: Po 26 letih pravedanja zaradi žetve konoplje je bilo Dejanu Rengeu, izvedeno izplačilo odškodnine oškodovancu v vrednosti več kot 1.500.000 evrou s skupne blagajne-proračuna. Iz tega razloga je lahko odločevalcem kristalno jasno, da delajo nekaj narobe in lahko v prihodnosti pričakujejo zasebno odškodninsko odgovornost, zase in za svoje zanamce za odločitve pod katerimi so podpisani, ker je zasebna odgovornost vključena v vse procese odločanja v javnih institucija in zapisana v vladavini prava.. Ugotavljamo, da je rastlina konoplja vsestranska rastlina, ki se ne da patentirati, 1. člen Zakona o prepovedi prometa z drugami, ki konopljo regulira, rastlino konopljo v prvem členu uvrsti za drogo, ker se ne da patentirati, prav tako vsako rastlino, ki se ne da patentirati. Iz tega razloga, omenjeni zakon in podobni zakoni iztrebljajo vse rastline iz vsakdanje rabe, vključno zelišča in predstavljajo dejanje fitogenocida na področju rastlin in kulturnega izročila iz roda v rod in prekinitvev predaja znanja iz roda v rod ter spodbujajo nakup substitutov, ki so umetni in ne prihajajo iz narave, temveč iz proizvodnih obratov. Zato apliramo na odločevalce, da čimprej pristopijo v izogib posledicam k ureditvi statusa industrijske konoplja

Predlogi ukrepov:

1. Nujno je, da se industrijska konoplja popolnoma deregulira in izbriše iz **Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (Uradni list RS, št. 108/99, 44/00, 2/04 – ZZdri-A in 47/04 – ZdZPZ)**. V prometu in prodaji, pa se industrijska konoplja obravnava isto kot hmelj, kot industrijska rastlina.
2. **Da se dvigne pri industrijski konoplji dovoljeno raven THC na 1%**, saj bomo le s tem lahko konkurirali državam, tudi članicam EU, ki že dovoljujejo gojenje takšnih sort industrijske konoplje.
3. **Nujno je da se popravi in izvede pravilen prevod konvencije ZN o drogah iz leta 1962**, s čimer bomo dobili pravno podlago za ureditev trga konoplje v Sloveniji.
4. **Vpodbuditi sejanje konoplje ki bolj prilagojena na podnebne spremembe kot koruza** za nadomestke za koroza v času podnebnih sprememb za krmo živali (v projekt male kmetije se je zelo dobro obnesla pri krmljenju živali).

5. **V pravilnik o gojenju konoplje zapisati**, da je dovoljeno tudi sajenje sadik v pokritih prostorih, kot so plastenjaki, steklenjaki... Nujno je treba povečati omejitev dovoljene površine s 100 m² navzgor (kjer je to dovoljeno in bo nadzorovano s strani države), tako da bo onemogočeno splošno gojenje v rastlinjakih.
6. **Sistemske je potrebno dovoliti do 5 kom rastlin na enem naslovu pridelave v loncih za samooskrbo za čaje ipd.**
7. **Sistemske urediti vzpodbujanje razvoja konopljarke panoge za namen uporabe konoplje kot osnovne surovine namesto umetnih za namen bioplastike, gradbenega material, tekstila... v razvoju biogospodarstva.** Po vzoru biokrožnega gospodarstva, ki ga je v hmeljarstvo vpeljal Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (Life projekt BioTHOP), bi bilo mogoče tudi na področju konoplje iz le-te izdelovati vrsto biorazgradljivih izdelkov tudi v Sloveniji. Vendar pa je treba odpraviti najprej prepreke, ki onemogočajo konkurenčno pridelavo.

- **Kako bi lahko prenesli dobre prakse na področje konopljarstva iz projekta Life BioTHOP?**

Med postopkom obiranja hmelja se nadzemna biomasa (steblo, listi in stožki) loči in sicer uporabijo se storžki stebela in listje pa so stranski proizvod, Ta presežna biomasa hmelja lahko doseže količine do 18 metričnih ton na hektar s povprečjem približno 15 metričnih ton. Morebitne aplikacije za biomaso odpadnega hmelja vključujejo vrsto okoljsko odgovornih praks, vključno s proizvodnjo bioplina, kompostiranjem, izkoriščanjem biomase za proizvodnjo toplote, pridobivanjem antioksidantov za vgradnjo v živila in farmacevtske izdelke ter proizvodnjo vlaknin za uporabo kot aditiv pri proizvodnji biorazgradljivih biokompozitov, ki zagotavljajo trajnostno alternativo običajnim plastičnim materialom. V tem kontekstu je mogoče strateško izkoristiti načela krožnega gospodarstva, pri čemer je razumna uporaba biomase odpadne hmelja kot dragocenega vira kompostiranja, ki izstopa kot posebej preudaren pristop.

V Sloveniji imamo že veliko dobrih praks uporabe konoplje kot gradbeni material npr. izdelave hiš iz konoplje. Izvedeni so bili projekti prototipnih izdelkov bioplastike iz konoplje, filca za kmetijstvo, konopljine nogavice itd. Slovenija bi lahko bila vodila na tem področju, sedaj pa nas prehitujejo Romunija, Srbija, Madžarska.

8. **Promocija razvoja konopljarke panoge z novo ustanovljeno Medresorsko komisijo za načrt okrevanja gospodarstva s konopljo, za namen uporabe konoplje kot temeljne osnovne naravne surovine namesto umetnih, za namen obleke, bioplastike, gradbenega materiala, papirja, pogonskega olja, gnojil...** V razvoju bio gospodarstva je konopljina hiša po tem, ko se izloči steklo in les lahko podorje in uporabi kot gnojilo na njivi, ter kot taka predstavlja **popolno krožno**

gospodarstvo v gradbeništvu. Le zakaj ne bi v Magni naredili proizvodni obrat za izdelavo izdelkov iz naravnih materialov okoli pa posejali konopljo?

- 9. Konoplja kot fito medicinska rastlina** Somišljeniki smo navdušeni, da so tudi strokovnjaki NIJZ priznali fitoremediacijsko moč industrijske konoplje in jo priporočili sejanje le-te za poplavljen območja. Podpiramo pobudo, ki jo podalo že Združenje Konopko, da je potrebno tudi zakonsko urediti, da se bo konoplja lahko sejala na teh območjih, saj jo po sedanji zakonodaji lahko sejejo le tisti ki prado 5 maja prijavijo posevek na kmetijski površini nad 10 arov ou a ar na eko površini. Ker je voda odnesla na več mestih tudi humus, ob rekah ni kmetijskih površin zato je potrebno takoj dopolniti zakonodajo, da se lahko industrijska konoplja seja v namen fitomeridiacije brez prijave Zakonsko večina poplavljenecv ne sme sejati tega semena. **Zato prosimo za odpravo te pomanjkljivosti, saj ima industrijska konoplja dokazan fitoremediacijski učinek – čisti zemljo strupov (težkih kovin pesticidov...).** Delovna skupina za koordinacijo obnove po poplavih je na spletni strani <https://www.gov.si/novice/2023-09-04-delovna-skupina-za-koordinacijo-obnove-po-poplavih-o-sanaciji-vodotokov-in-poplavnemu-mulju/> 4.09.2023 med drugim objavila sledeče priporočilo NIJZ -ja: Primerne rastline za čiščenje tal po poplavih so: gorjušica, sončnice, koprive, industrijska konoplja, praprot in druge. Nato je treba te rastline požeti in jih skupaj s koreninami odstraniti iz vrta. Pri nas je zakonodaja glede setve industrijske konoplje nedorečena in trenutno onemogoča zakonito setev na vrtičkih, vrtcih, šolah in podobnih manjših zemljiščih. Verjamemo, da je ogromno posameznih interesentov in organizacij, ki si želijo zemljo spraviti na nivo kvalitete pred poplavami oz. jo celo izboljšati, kajti ljudje na poplavljenih območji nas že kličejo in sprašujejo po navodilih. Zato smo MKGP in Delovno skupino za koordinacijo obnove po poplavih pozvali, naj to področje zakonsko uredijo in tako omogoči čiščenje zemlje z industrijsko konopljo. Treba je tudi vedeti, da takšno čiščenje lahko traja tudi 4 in več let, odvisno od onesnaženosti. Več o pobudi Zadruga Konopko si lahko preberete tu: <https://konopko.si/.../fitoremediacija-s-konopljo-po...>
- 10.** Predlagamo, da se raba konoplje **opredli kot prehranske in neprehranske namene**. V ne prehranske namene pa je vključeno **področje konoplje kot industrijske rastline v krožnem biogospodarstvu**. Posebno področje pa je seveda področje **rekreativne rabe s katero se predlagatelji ne ukvarjamo** in se naj urejujejo v skladu z zdravstveno zakonodajo.
- 11.** Predlagamo da se ponovno uvrsti in sprejme zakon o industrijski konoplji, ki je bil že podan v parlamentarno proceduro in ureja status industrijske konoplje <https://socialnidemokrati.si/tag/zakon-o-regulaciji-konoplje-in-njenih-derivatov/>, Veliko držav nas na tem področju že prehiteva. Zato so potrebni še dodatni izvedbeni ukrepi, ki jih je potrebno vključiti v zakonodajo.

Povzetek:

MKGP naprošamo, da čimprej pristopi k zakonodajnem postopku za ureditve statusa konoplje in vzpodbudi setev industrijske konoplje za prehranske in neprehranske namene in fitomeridiacijo

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija; www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; t: +386 40 203 055
Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen ; Ekoci Green Tourism ; SDM: slovenska delovna mesta;
Nič nas ne sme presenetiti - bodimo pripravljeni;

MGŠT naprošamo, da industrijsko konopljo, les in ostale naravne material uvrsti kot razvojno priložnost za razvoj biogospodarstva in nadomestiti umetne vhodne surovine z naravnimi npr primer bioplastika, tekstil , gradbeni material,, ipd

Poslanske skupine, ki so v preteklosti že delovale na ureditvi statusa konoplje naprošamo, da čimprej vložijo zakon v parlamentarno proceduro in zakonsko uredijo status konoplje

GZS naprošamo, da svoje člane vzpodbudi k na razvoju in izdelavo izdelkov iz trajnostnih in naravnih materialov ter vzpostavi čim več dejavnosti, ki vzpodbujajo krožno biogospodarstvo in trajnostni razvoj kot je npr. industrijske konoplje...

Verjamemo, da prejemniki razumejo, da je potreben celosten pristop k urejanju in prenos odgovornosti iz enega resorja na drugega ne bo dolgoročno prinesel učinkov. Zato prosimo za preučitev konkretne aktivnosti in vaš odgovor v roku 30 dni od prejema.

Mnogo uspehov vam želimo.

S spoštovanjem.

Za predlagatelje in **somišljenike: Ekoci, združenja za trajnostno prihodnost, eko civilna iniciativa Slovenije. gibanja Oskrbimo Slovenijo Štafeta semen, Ognjič, Zazdravje.net**

Irena Rotar, predsednica Ekoci, Združenja za trajnostni razvoj

V preučitev:

- Ministrstvo za gospodarstvo turizem in šport
- Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano
- Obrtna Zbornica Slovenije
- Čebelarska zveza Slovenije
- Javna objava in mediji

Priloge:

- Pobude iz posveta Biogospodarstva - tržna priložnost ali nuja- zelišča sonaravno pridelana hrana, industrijska zelišča.
- SZJ iz posveta Biogospodarstvo nuja ali tržna priložnost
- Članek Zeliščarski krožek v vsako šolo
- Odgovor MKGP - poslani odgovori na naše pretekle pobude, na katere bomo poslali prošnjo za dopolnitev odgovorov (zato, da se odgovori ne ponavljajo - pričakujemo dopolnitev na osnovi dodatnih argumentov)